

Yrd. Doç. Dr. Refik ARIKAN

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi

Şehir ve Kimlik Bağlamında

BİLECİK

Modern çağın en önemli sorunlarından bir tanesi kimlik sorunu. Toplumsal ya da ferdi planda kim olduğunu, nereden geldiğini, kime ait olduğunu anlama çabası. Nitekim bu topraklarda neşet eden Osmanlı Devleti'nin de sorgulamadık yüzyıllarca. Bir beylik nasıl bir cihan devletine dönüşmüştü? XX. yy.ın ilk çeyreğinde Gibbons'un başlattığı ve buna cevap olarak ülkemizde Fuat Köprülü ile başlayan ve günümüzde Halil İnalcık ve Cemal Kafadar'a kadar uzanan tartışmalar da aslında "kimlik üzerinden yürüdü. Sultan Abdülhamid-i Sani de o hengâmeli zamanda her geçen gün uşuruma sürüklenen devleti elinde tutmaya çalışırken, çıkış noktasını bu topraklarda arıyordu. Sultan'ın Has askerleri; Ertuğrul Alayı, Ertuğrul'un yurdundan gidenlerce hayat buluyor ve Sultan adeta asırlar öncesine dönerek tekrar canlanmanın iksirini, ab-ı hayatı bu topraklarda arıyordu. Ertuğrul bu arayışın sonucu olarak Sancak Merkezi kimliği ile Osmanlı İdari yapısı içinde yerini alıyor; idadiler inşa ediliyor, camiler restore ediliyor ve bu topraklara Osmanlı mührü ikinci kez vuruluyordu.

Günümüzde kimliklerin silindiği, global dünyanın farklılıkları yok ettiği bir süreçte eğer savrulmamak için, yok olmamak için bir dal arıyorsak işte o dallardan belki de en güçlüsü Bilecik. Burada bulunan ulu çınarda uzanan her ele "Mevlana" nefesi ile, "Edebalı" şefkati ile tutunacak bir dal var. Türküm diyene, Müslüman'ım diyene ve nihayetinde insanım diyene kapı çok. Kapatın gözlerinizi bu topraklarda ve tarihin bir parçası olun ve duyun Ertuğrul'un sesini. "Beni kır ama atanı kırma" sözcükleri ile ahlakımızı tazeleyelim

bir kere daha. Saygının, sevginin ne olduğunu idrak edelim çağın dejeneresine rağmen. Ve Osman Gazi canlansın düşüncelerimizde. Seyredelim onu doru bir atın üstünde; yarenleri, karındaşları Mihâl Gazi ile Samsa Çavuş ile Bilecik'ten Lefke'ye geçerken. Ve bu topraklarda anlayalım şairi; neden "Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı!" dediğini? Tanıklık edelim tarihe, Tursun Fâkih'in ilk hutbesini dinler-

ken. Çakırpınarı düzlüğüne gidelim birlikte ve şahit olalım Bizans oyunlarına. Orhan'ın gülen gözlerini görelim Nilifer'i gelin ettiğinde. Çıkalım Künceğiz tepelerine ve Alperenlerle birlikte bakalım Yarhisar'a, Yenişehir'e. Ve birlikte planlayalım yeni fetihleri, dualar okuyalım Bursa'ya doğru akan gazilere. Baharda Söğüt'ten Domaniç'e göçen Türkmenlere katılalım. Kekik kokusunu doyuncaya kadar çekelim ciğerlerimize. Haymana'ya refik olalım bu kutlu yolculukta.

Sadece tarih gelmesin bu topraklarda aklınıza. Hazırlayın kendinizi tabiatın sürprizlerine. Kömürsu Yaylasında ters lalenin hüznü duruşuyla bir kere daha sorun kendinize "Ben kimim!?". Oğulpaşa'da Karakucak güreşleri "kucak" açsın size, küreselleşmenin değerlerimizi vahşice

kemirdiği bir dönemde "İşte benim kültürüm" diye haykırın dünyaya. Ve hazırın olun bir ceylan ya da ge-yikle karşılaşmaya. İşte benim hediyem deyin Bozüyük Yaylalarında. Bir sonbahar pazarında hep birlikte yürüelim Kendirli'den Ayvacık'a. Ortalgı halı gibi kaplayan meşe yaprakları güzelleştirirken manzarayı, bırakalım ruhumuzu yanımızdan akan derenin sesine ve arınalım dünya dertlerinden bir lafza bile olsa.

Dalından yenilen narın tadı gitmemişken dudaklarımızdan, Harmanmaya Kanyonu'na çevirelim yönümüzü. Kavuşamayan iki dağın arasından akan dere serinletsin yaz sıcaklığında bizi. Ve bu muhteşem coğrafya kısıkandırsın hala burayı göremeyenleri. İstanbul'dan Bağdat'a giden bir kervan olsun bu se-

fer rotamız. Vezirhanı'nda ocak başında çıtırdayan meşe odunlarının alevi aydınlatırken ortamı dostluk kuralım Şamlı bir tüccarla. Evliya Çelebi ile gezelim biraz da. Osmaneli'nde ayvanın tadına bakarken birlikte, sonra geçelim Söğüt'e. Küre bağlarında ağzımız tatlınsın kokulu üzümlerle. Pazarcık'a kurulum konağımızı. Sihirli ellerin dokunuşu ile toprağa can veren Kınıklıları unutmayalım meşhur bozamızı kaşıklarken. Bir dilim helva ısıtsın titreyen yüreğimizi.

Ve bu rüya bitmeli başladığı yerde. Son bir kez Fatihalarımızı gönderirken Edebalı'ya; Yörük Çadırı'nda höpürdettiğimiz kahvenin taveleri dururken damağımızda, kökümüzü, kimliğimizi bulmanın sevinciyle koşalım yarınlara...